

Vztah osoby k věci

Jan Šejdl

Co je věc?

§ 489

Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.

Co je věc?

§ 489

Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.

§ 112

Člověk může přenechat část svého těla jinému jen za podmínek stanovených jiným právním předpisem. To neplatí, jedná-li se o vlasy nebo podobné části lidského těla, které lze bezbolestně odejmout bez znecitlivění a které se přirozenou cestou obnovují; ty lze přenechat jinému i za odměnu a hledí se na ně jako na věc movitou.

Dělení věcí

hmotné X nehmotné

movité X nemovité

zůžitatelná X nezůžitatelná

individuálně určená X genericky určená

věc hromadná

právní panství nad věcí – věcná práva (*iura in re*)

X

faktické panství nad věcí – držba (*possessio*)

universalní panství nad věcí – držba a věcná práva k věci vlastní
(*iura in re sua*)

X

singularní panství nad věcí – věcná práva k věci cizí (*iura in re
aliena*)

Držba (*possessio*)

faktické všeobecné přímé panství nad věcí
(právo nerozhoduje, ale držba má na práva vliv)

Dvě nutné složky:

corporalis possessio a animus possidendi (domini)

nutno, aby byly splněny kumulativně.

pokud je jen *corporalis possessio*, jedná se o detenci

Corporalis possessio:
faktické ovládnání věci (hmotné)

Animus possidendi:
vůle nakládat s věcí jako by byla vlastní
(nikdy „vůle věc držet“)

Nabytí držby:
animo et corpore

Corpore:

faktické zmocnění se věci – uchopení (*apprehensio*)
širší smysl – vstup na pozemek, získání přístupu k věci...

derivativní způsob apprehense – předání (*traditio*)
originární způsob apprehense – zmocnění se (*occupatio*)

Animo:

prostý vznik držební vůle – osoba začne mít za to, že se k věci bude chovat jako k vlastní (ať na to právo má, nebo nemá)

držba v dobré víře X držba ve zlé víře

Detence (*naturalis possessio*) – pouze *corporalis possessio*,
schází *animus possidendi*

např. při výpůjčce

Zvláštní případy tradice:

tradio longa manu

tradio brevi manu

constitutum possessorium

(právní následky určí *causa*, tedy právní důvod předání)

Nabytí držby skrze zástupce:

otrokem nebo podřízeným moci (i fakticky podřízeným)

prostřednictvím svobodného – přímo nebo nepřímo – dle animu

nutný *animus* i zastoupeného (možno dodatečně) – není nutné

pro *peculium*, pro poručence a pro právnické osoby

Ztráta držby:
animo et corpore

Corpore:

ztrátou ovládací možnosti (nikoliv jen krátce dočasnou)
včetně vzniku držby někoho jiného
pozemků musí držitel ztrátu ovládnutí zjistit, aby jeho držba
zanikla

Animo:
ztrátou vůle
signifikantní je projev

Animo et corpore zároveň:
tradicí

smrtí držitele

Odvozená držba:
moderní termín

schází *animus* (= detence), avšak chráněna držebními interdikty
tři případy – *pignus*, *sequester*, *prekarium*

držba

X

X

odvozená držba

X

detence

.

Vlastnictví (*dominium, proprietas*):
vlastník – nikdy „majitel“

přímé, všeobecné právní panství nad věcí
panství nad věcí – projev *dominica potestas*

jedná se o absolutní právo – *erga omnes*
právu k věci odpovídá povinnost ostatních toto právo nerušit

jedná se o universalní právo – všeobecné
vlastník může se svojí věcí dělat vše (X omezení vlastnického
práva)

Typická oprávnění vlastníka (X všeobecně oprávněn):

ius possidendi (právo věc držet)

ius utendi (právo věc užívat)

ius fruendi (právo věc požívat)

ius abutendi (právo věc zničit)

ius disponendi (právo s věcí právně nakládat)

jedná se o elastické právo

pokud omezení vlastnictví odpadne, oprávnění vlastníka se
maximalisují

Omezení vlastnictví veřejným právem:

povinnost udržovat přilehlou cestu

povinnost strpět užívání břehu veřejné řeky

ambitus a další stavební předpisy

povinnost strpět hrob (a přístup k němu)

pozdní císařství – povinnost strpět těžbu nerostů pod povrchem

Omezení vlastnictví soukromým právem:

povinnost snášet přiměřené *immise*

povinnost strpět přesah zdi nebo větvi

confinium

povinnost strpět sběr přepadlých plodů

povinnost neměnit přirozený odtok vody z pozemku

Omezení vlastnictví právním jednáním:

iura in re aliena a další

Q.B.F.F.F.S.

na svátek sv. Paulina A.D. 2022